

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnați”, — e următorul: pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Ne chiamă poporul.

„Domnii noștri unde-s?”

Pe unde umblăm, în oraș sau la sat, de întilnim frați ai noștri din popor, aproape fiecare ne aruncă vorbă cam supărată, ca o ocară, făcută însă fără răutate, cu cuvintele: „De ce nu mai vin domnii noștri printre noi, să mai stătuim împreună de câte năcazuri toate ale vieții noastre? De a-ți veni, atîta și așa bucurie ni-ați pricinuit!”

Fratele Tomița dela Balomir, precum e cunoscut cetitorilor noștri, ne făcu acuși bucluc cu învățătorul de acolo, dîndu-ne ca păreri în învățătorului ocară ce ne făcea în faptă dă, pentru că „domnii ne caută numai cînd au lipsă de noi...”

Așa cu frații de prin comunele vecine orașului. Iar aici în Orăștie, de ne adunăm la un praznic ceva, de ne întrunim la un comitet parochial, — fruntașii poporului mereu ne zic dojenitor: Unde ne sunt domnii? De ce nu vin și ei între noi? De ce trebuie să te vedem tot numai pe dta și pe dta, unu doi, iar ceilalți stau par'că nepăsători de noi și de mișcările noastre, chiar de ședințele noastre!

Ar trebui să fim nedrepti și scurt văzători, dacă am lua în nume de rău aceste reproșări ce ni-le face poporul și din Orăștie și cel din jur. Și suntem siguri, că tot așa grăește și reproșează (aruncă vorbă dojenitoare) și poporul din alte orașe cu cărturari români și din jurul lor. Că peste tot locul nu știu ce fel de amortală a cuprins sufletele. Par'că numai certele »classice» peste cari trecuăm, mai aprindeau »nimile» — ori că tocmai

ele au stîns așa de tare inimile, de stau azi aproape pretutindenea în amortire față de multele îndatoriri ce avem și de multele mișcări, mici la părere, dar mai însemnate ca toate certele domnești, — de cari trebuie să purtăm grijă în sinul poporului nostru.

Și ne bucurăm din tot sufletul de ocară ce ni-o face poporul, trăgîndu-ne par'că de pulpana hainei, spre el! E cel mai înveselitor semn acesta pentru viața noastră de obște. Căci el ne arată, cît de mult simte și poporul nostru, că sufletul lui e concrescut cu sufletul nostru, lipit de al nostru, și cere să fie făcut părtaș la viața sufletească a cărturarilor săi, să i-se dea și lui din lumina sufletelor acestora. E un semn fericitor, că poporul, văzînd că inteligența sa, zăpăcită de oarecari împrejurări ori abătută de oarecari griji, stă de citva timp perdută, dusă pe gînduri, poate zdrăbită în sufletul ei de desamăgiri neașteptate, vine el, poporul frate, și o trezește din visul ei urît, zicîndu-i: hai între noi, în mijlocul nostru, al tălpii țării și a tălpii neamului, hai, că noi te dorim, cu noi vei putea îndeplini lucruri frumoase, între noi te vei întrăma sufletește!..

Și am lipsi dela datorința noastră mai înaltă și mai înțelegătoare, și n'am fi vrednici de acest popor, dacă nu am asculta chemarea lui și nu ne-am pune pe lucru în mijlocul lui, — ca muncind cu el împreună, să luăm suflet din sufletul lui bun, și acolo unde sufletul lui ar fi potic-

nind poate, să-l ridicăm spre noi, să-l întrarmăm cu știință, cu mîndrie de neam și cu nădejde într'un mai bun viitor, ca să-l vedem pornit pe o muncă cît mai străduitoare și înțeleaptă, economică și culturală, care să-l ridice spre culmile pe cari a-l vedea mult sîntem doritori.

Pleca-ne-vom dar urechile spre chemările voastre cinstite, bunilor frați din popor, și începe-vom a veni în mijlocul vostru sub steagurile așezimentelor noastre economice și culturale, — și cerca-vom să vă dovedim, că nici pe-o clipă nu ne-am uitat de voi, ci, ca în totdeauna, la inimă avem binele vostru și vom stăru, cu voi împreună chibzuind, cum să vă ajutăm să-l ajungeți mai ușor și mai desăvîrșit!

Și peste tot locul acesta să fie cuvîntul de zi al cărturării noastre, — căci pe calea aceasta vom ajunge mai curînd și la o întrămare sufletească în toate privințele.

UNELE—ALTELE

Iarăși Stroescu.

De l'a ținea Dzeu multă vreme în viață pe fericitul fiu al Basarabiei, Vasile de Stroescu, apoi vine vremea că dînsul ne deschide încă cît de bine ochii, că pe ce căi avem să apucăm, de vrem să ne fericim și noi cît de cît! Că așa suntem noi. Povețele cît de bune venite dela cîta unul bun dintre noi, le trecem cu vederea, de să miră lumea de noi, ce neînțelegători suntem față de pildele practice de viață ale altor popoare și țări, și cum stăm cu mîinile în sîn și nu le prindem și noi.

Dar așa că dl V. Stroescu ne dă cîte o povață, — asta o primim și o urmăm, fiindcă el și-a cîștigat vază de apostol năntea noastră prin darurile sale boeresti, și așa îl mai »soltăm cît de cît! Afară de îndrumarea de care am scris în nrul trecut, pecetluită cu un nou dar de 100.000 cor. — V.

de Stroescu a dăruit mai nou 5000 cor. »Reuniunii femellor române» din Sibiu, cu îndrumarea, ca:

1500 cor. să le folosească pentru a trimite eleve la cursul de vopsit la școala din Mora, unde lucrează cu colori vegetale, — știință de care pot avea mare folos și aici la noi.

3000 cor. pentru eleve trimise la școale veștite de țesut, în străinătate;

500 cor. pentru a vizita expoziția culinară (ca lucruri de ale cugnei) din Viena, din partea unei trimise a școalei de menaj (de fert) dela Sibiu.

Iaca cum ne arată cu degetul, spre ce trebuie să ne silim a învăța și noi, prin Reuniunile noastre.

Geza Iosipovich

fostul ministru al Croației

despre politica maghiară cu popoarele nemaghiare.

Nenorocirea politicii maghiare coapte și fripte la Budapesta, este, că în ce privește popoarele nemaghiare ale țării, ea e hotărîtă de oameni cari nu cunosc într'adevăr aceste popoare, ci își fac socoata asupra lor așa dela masa verde, ca și cum acelea n'ar fi decît niște turme de mieluși slăbuți și proștați, pe cari dacă vrei îi mîni spre izvorul cu apă rece, iar de nu, spre rîul în care să se înecă! Că ei să duc cum le faci cu bățul. Iar cînd văd că cei mînați spre rîu, nu vreau să se ducă, ci și ei judecă și își cer cale spre pășune bună și spre apă de izvor curat, atunci încrezuții »păstori» să miră, că de unde atîta »cutezanță» și nesupunere?

Așa fac cu noi popoarele nemaghiare, și așa să vede că fac și cu un popor mai zmul și mai bărbat ca al nostru, cu poporul Croației.

Arătăm la alt loc ce măsuri păgîne a luat guvernul din Pesta față de Croați. Aci vom arăta, ce spune despre acele măsuri chiar un bărbat politic însemnat, fostul ministru al Croației, Geza Iosipovich.

Fîind vorbă de punerea sub gunche a tuturor legilor (a constituției întregi) în Croației și înzestrarea unui singur om, a Banului de acum, Ciuvai, cu atotputernicie peste țară, (vezi descrierea de pe pag. 4) un gazetar ungar din Pesta s'a dus la fostul ministru și l'arugă să-și spună părerea asupra faptului

acestui neobiceiuit în zelele noastre, ca formă de ocîrmuit țări și popozre deprinse deja cu viața »constituțională« (domnia după legi aduse de aleșii poporului).

Iată ce a spus fostul ministru croat:

»Ca om cu simțăminte constituționale, firește îmi pare rău că lucrurile au ajuns aici! Dar să vede că lucrul nu s'a mai putut încungiuira.

»Acea însă nu suferă îndoială, că vina pentru aceste stări, răspunderea pentru ele nu e numai a politicilor croați, ci și a celor maghiari!

»Am văzut eu în vremea cît am fost ministru pentru Croația, stări și mai încurcate (în Croația) ca cele de azi. Și am arătat atunci care e calea de a ieși cu bine din ele: *Ca articolul de lege XXX. din 1868 (legea ce statorțește legăturile între Croația și Ungaria) să fie tilcuite corect (cum să cade) și tot așa duse în deplinire, și la noi și în Croația.*

»Durere, la noi nu s'a luat în samă, că o trebuință a înaintării economice a Ungariei, e întărirea economică a Croației. Și de cîte-ori numai era vorba de întărirea economică a țării, *Croația era dată uitării.*

»Cînd era vorba de legăturile politice a Croației față cu Ungaria, totdeauna să apăsă și să ținea tare la aceste legături de obște între țări, dar cînd venea vorba de ceva bunuri economice, pe Croația o uitau din »legătură«...

»Dela ce nădăjduesc eu întoarcerea păcii între cele 2 țări? Dela aceea, ca legile dela 1868 (prin care s'a statorit legătura între ele și s'a arătat drepturile și datorințele uneia și alteia) să fie tilcuite și duse în deplinire așa cum alcătuitoarii aceloră le-au înțeles la 1868! *Trebuie schimbata ținuta dușmănoasă a Maghiarilor față de Croația, — căci numai atunci să poate nădăjdui că și Croația va voi să lucreze în bunăînțelegere cu Ungaria«...*

Iată o vorbă mare, zisă de un bărbat maghiar sus pus! El lovește în față politica maghiară cea scurt vădătoare în atingerea ei cu popoarele nemaghiare din țările coroanei ungare!

Iosipovich, fost însuși ministru în guvernele din Pesta, pentru treburile Croației, — a avut privilegiu să vadă mulți ani, cum cei hotărîtori în politica din Pesta, nu vreau să respecte drepturile înscrise în lege a celorlalte popoare din țările coroanei ungare!

La 1868 s'au făcut două legi

mari și hotărîtoare pentru viața din lăuntru a statului ungar: Legea pentru statorirea neatîrnării Croației și tot atunci *Legea de naționalități* pentru Ungaria. Una statorea drepturile poporului croat, cealaltă a popoarelor nemaghiare din Ardeal și Ungaria!

Pe cea pentru Croați, au mai ținut'o ei cum au mai ținut'o, dar pe cea pentru noi popoarele nemaghiare din restul țării coroanei ungare, — vai de ea și vai de noi!

Dacă Iosipovich e silit să spună că deja legea pentru Croația e în alt fel tilcuită de puternicii zilei, decum au înțeles'o alcătuitoarii ei, — ce ar trebui, Doamne, să spună, același fost ministru, despre cum să tilcuiască și pune în aplicare legea pentru noi naționalitățile nemaghiare din țară?

Și fostul ministru, o spune, că dacă lucrurile au ajuns la atîta încordare între Unguri și Croați, e pentru că la împărțirea dreptății și a bucuriilor de obște, politiciii din Pesta erau (și sunt) nedrepti față de Croați, pe cari »și uită« cînd e la facerea porțiilor de împărțit!

Iar că noi popoarele nemaghiare suntem atît de nemulțumite, — să fie oare alta pricina? Vădit că nu, decît nedreptatea, lăcomia și scurta vedere a acestor politici blăstămați și nedrepti din Pesta, cari întorc legile pe dos cînd e vorba de noi!

Procesul de agitație dela Făgăraș, la Tablă.

În 3 Aprilie 1912 s'a desbătut înaintea tablea regești dela Murășoșorheiu procesul de agitație a Românilor Dr. Nicolae Șerban și soții dela Făgăraș. Procesul s'a pornit pe temeiul acuzei, că unii membrii români ai congregațiunii comitatului Făgăraș, au cîntat în decursul ședinței aceleia din 25 Maiu 1910., imnul nostru național »Deșteaptă-te române«. Tribunalul din Brașov a judecat pe Dr. Nicolae Șerban și soții pentru acest »delict« la închisoare de stat.

La desbaterea recursului din 3 Aprilie, Tabla, în urma recursului dat de dl Dr. Romul Boila, avocat din Dicioșanmărtin, a nimicit judecata tribunalului, și înainte de a aduce o nouă judecată, a rînduit cercetare în privința aceea, că ce strofe s'au cîntat din »Deșteaptă-te Române« și peste tot ce s'a cîntat din imn? În ce stare sa cîntat? Adevărat e că Românilii au fost grozav de năcăjiți pentru nelegiuirile săvîrșite în lupta de alegere și mai ales pentru omorul dela Mărgineni, și că, prin urmare, nu spre a »ațîța« la ură contra Ungurilor, ci în revoltă sufletelor lor au cîntat și au căutat în toate chipurile să împedecă desbaterea din congregație?

Cu cercetarea a fost încredințat un jude de Tablă.

Din faptul acesta, un tribunal cu bun simț ar înțelege, că Tabla

a aflat de zmintită judecata lui și a doua oară n'ar mai aduce-o cu osîndirea celor ce au cîntat imnul național românesc! Căci doar cîntarea aceluia, nu e »crimă« și temei de pedeapsă.

Vom vedea dacă tribunalul la Făgăraș avea acest bun simț!

Pentru Fondul ziaristilor.

Epitropia fundațiunii întemeiate de dl Dr. Mihai prin darul seu de 25.000 cor., a dat zilele astea o chemare (apel) către obștea românească, rugîndu-o ca la arangearea de sărbări, de producții și la alte privilegii unde să adună lume, sa-și aducă amine și de Fundațiunea ziaristilor, dăruindu-i și ei din venitul seu curat.

Din privilegiul Sinoadelor întrunite la Sibiu, Arad și Caransebeș, epitropia a pus la cale ținerea de conferențe publice în folosul Fundațiunii.

Lacrimi mincinoase

varsă Ciangăii din Deva, prin unele foi din Pesta și din Deva. Să plîngă că le merge rău, că nu pot trăi, că le pare rău că au venit din Bucovina, și că multe familii să pachetează să se întoarcă în țara părăsită, — că aici nu-i modru de a trăi!..

Dăm rămas că-s toate lacrimi mincinoase. Voesc prin asta să silească statul a le lerta datorla ce au luat asupra lor la cumpărarea locului și a casei, — socotite și așa ca de pomană.

Și inimile »patriotice« dela Pesta să vor înduioșa, vor șterge datorla și atunci Ciangăii iar vor fi pe pace și nu s'or mai plînge de sărăcie!

Dl Lazar Laczi dela Lăpușnic, pe sama acestor frați ai săi, n'are niște scroafe și purcei?

Purcei — patrioți.

Până și ziare mai de seamă din Pesta își fac haz și iau mai curînd peste picior decît în serios, pe Lázár László dela Lăpușnic (pe Murăș, în comitatul nostru al Hunedoarei), care a trimis pe la foile maghiare, pentru a să fâli, vestea, că el vrea să maghiarizeze pe copiii de Román din Lăpușnic, cu ajutorul purceilor sei. Anume face veste de pe acum, că el va da în fiecare an, ca premiu, acelor copii de Román dela școala din sat, care vor învăța mai bine ungurește, cîte doi purcei. Va da la cei mai buni din ei.

Ce înjosire, Doamne, pe bietul nostru popor, pe care nemeșul ungur îl crede atît de calic, atît de nevoiaș, atît de vai de el, încît cînd aude că va putea căpăta doi purcei, își va scoate din gură și limba sa românească și o va înlocui cu una ungurească, iar Lázár mai nădăjduește ca de odată cu luarea limbii ungurești în gură, va lua Romănașul și suflet ungu-

reso în peptul seu!.. Și el, ocoșul patriot, să doarmă lumii, că o limbă și un suflet Român, îl poți cumpăra cu — doi purcei!

Dar e păcat să luăm în această săcătura patriotică și cîteva ziare mai de sa. Pesta o iau peste picior »bravura« ridicolă.

Știm că oarecare patriot chiar a fost zis, că și ucigaș de tată trebuie să i-se dea dacă e altfel mare patriot și că: să facem unguri și »tri«. Ceea ce se tilcuieste: ce mijloace! Și hetaș nostru nemeș Lázár (pogorîl din viță românească, dela noi prin renegare vede primejdută porodita tică în comitatul Hunedoara, aceea s'a gîndit el una și a luat o scroafă »națională« o știa el bună patrioată, și tit în intimitate patriotică, și un rînd de purcei patriotice, aceia au să plinească în țară ungurească o misiune culturală națională ca ne-alți purcei dela alte scroafe ordinare... dat scoafa purceii, cari și nuții li au la lăbuțe, numai csárdás — kalap-ul nu le pe cap!

A adunat apoi nemeșul pe copiii de Román din sat făgăduit la acela care să va printre ceilalți în învățarea maghiare, 2 purcei de »cești«!

Romănul își știe totdeauna joc de prostiile din juru-sui, și de zdruvenele prostii ale patriotismului, și așa copiii s'au învățat ungurește și nemeșul Laczi, plîngînd lacrimi roșii, și verzi de bucurie patriotică, întîiul rînd de purcei, legați peste patrioticele burdicele culturale naționale, patriotice... Și copiii aceia de fapt nici nu vorbesc cu porcii altă limbă cît — ungurește! Romănește besce numai între sine și cu pății lor, în casă și la joc și la școală. Cum să apropie de cocină, și pe ungrurie: kacsă, kacsă, jere kacsz tő őkbuzá. Și dl Lazar cultă de peste gard, și li joacă nima de bucurie, ca coada purcelor la vederea encuruzului în vînt!

Trebuie că acest nemeș Lázár vrea să ajungă baron. Și vrednic să-l facă cei în drept. Pentru că caz el trebuie să și aleagă și o »blemă« (tablă, pecete) de baron. Li dăm noi ideea, că ce ar fi potrivit să pună pe emblema nobilitară: Un nemeș nalt și sec, ținînd în brațe 2 purcei legați cu pantlică națională patriotică peste burdicele, și de-asupra celor nei un pui de Román, privindu-l rîzînd de seriozitatea baronului lui cu purceii în brațe. *Lázár viză (scrisoarea înțelepciunii) et scrofam pro patria«.*

Din America.

— In America in timpul de față e luptă mare în jurul alegerii de Președinte. Fostul președinte Roosevelt pășește iară și el, dar și cel de acum, Taft, ajuns în scaun chiar la recomandarea lui Roosevelt, vrea să-și țină locul. Și acum să trezește în față cu cel ce ieri l-a sprijinit. Nu să poate ști care va ieși biruitor.

— Fapte de nebuni să scot la iveală din viața unei noue cete de credincioși, oamenii unei „religii” noi, ce a prins în statul Luisiana. E o religie a unor Negri, care între altele crede și zice că Negri în America numai așa să pot ferici, dacă în nici o familie n'ar fi mai mult ca 5 copii. Ce-i peste atât, e spre greutatea neamului lor. De aceea e întră noaptea în casele Negrilor unde s mai mult ca 5 copii, pe cei ce „nu-s de lipsă” îi amestec cu medicina amestitoare, și apoi îi omoară! Capul „religiei” acesteia, e o fată brunetă de 19 ani, care prinsă și trasă la răspundere, a mărturisit fără nici o frică, ca omul ce știe că a făcut numai fapte plăcute lui Dumnezeu, că ea a omorât singură cu mâna ei pe 19 fete de Negri, din familii cu mai mult de 5 copii!...

Să crede că membri noiei „religii” nu s cu mintea la loc, ci niște nebuni ori pe cale de a nebuni.

Aurel Vlaicu

zburind, dela București la Ploești.

Insufletirea mulțimii. — Peste 10.000 oameni îl primiră cu bucurie mare! — Minunate înviri și mișcări prin văzduh pe de-asupra mulțimii. — Banchet în onoarea zburătorului.

Ziarul „Seara” din București, care ne sosl azi, Joi, aduce următoarele telegrame despre cei mai noi zbor al compatriotului nostru Aurel Vlaicu, dela 8 April n. (Lunea paștilor):

Ploești, 8 April n. Azi a avut loc marele meeting de zbor organizat de comitetul băilor școlare, cu concursul zburătorului Vlaicu. Dl Al. Belu, proprietarul moșiei Bărcănești, a pus pentru acest scop la îndemână comitetului cîmpia dela bariera București până în satul Bărcănești.

Pe cîmpul Bărcănești.

Încă dela orele 3 d. m. mii de curioși se îndreptau în trăsuri, automobile, biciclete, pe jos și tot soiul de căruțe, spre cîmpul de zbor.

Pe la orele 5 întreg cîmpul părea o mare de capete. Peste 10.000 de oameni se adunaseră ca să vadă sburlind pe inginerul Vlaicu, care venea din București în mașina sa!

Pe la orele 5 și jum., o telegramă vestește că Vlaicu s'a dat pe o clipă jos în un sat din cale, pentru a îndrepta ceva la motor.

Pe la orele 6 20 toate privirile se îndreptară în zare, unde un punct negru abia să deslușie. Punctul să mărea treptat și peste 10 minute să vedea mașina lui Vlaicu.

Sosirea lui Vlaicu.

Însufletite urale izbucnesc din pepturile tuturor cînd mașina e deasupra mulțimii, așa că zburătorul putea fi bine văzut, mulțumind uralelor.

Timp de 15 minute mulțimea admiră minunatele sboruri și mișcări, înviri, alui Vlaicu, ca probe de zbor la înălțime și în direcția ce îi place!

Pe urmă Vlaicu se îndreptă spre oraș, zburînd și deasupra lui vre-o 10 minute, și întorcîndu-se să dete dete jos pe cîmpie în mijlocul mulțimei, într'un admirabil sbor planat.

Atunci lumea rupe cordoanele și năvălește spre zburător. Vlaicu scoboară din mașină și mulțumește publicului.

Dl Gh. Bărbulescu, mare comerciant și industriaș din loc, consătean cu Aurel Vlaicu, îi dă un buchet de flori și îl sărută.

Nouii sboruri.

După o pauză de 10 minute, Vlaicu să urcă din nou în mașină, îndeplinind cele mai frumoase zboruri timp de o jumătate de oră.

La coborîre comitetul organizator, stînd din dnii dr. Zaharie Popescu, V. Glodeanu, Gh. Tomescu și Ionescu, invită pe Vlaicu la un banchet care va avea loc în restaurantul gărei Ploești.

Mulțimea îl duce pe aviator în triumf.

Tot timpul sborului a domnit cea mai desăvîrșită ordine, datorită măsurilor luate de cei chemați.

A fost iar o zi de frumoasă izbîndă pentru iubitul nostru Vlaicu!

Din România.

România e pe cale de a-și schimba iară guvernul, ministerul Carp fiind nevoit a să retrage dela conducerea țării, deși nu o cîrmuște nici de doi ani deplin.

Asta pe noi nu ne ar interesa, căci schimbări de ministere nu s lucru mare, și dacă scriem și noi despre această întâmplare, e pentru a arăta un lucru frumos în legătură cu ea.

Sub guvernul de mai înainte, al partidului liberal, dieta Țării întărise prin o lege anume, dreptul unei Societăți de a face în București tramvaie electrice (un fel de tren pe uliți). statorind și dreptul orașului la partea de cîștig după întreprindere.

Venind la putere ministerul cel nou, al partidului conservator, acesta, la cererea unor deputați ai sei, sub cuvînt că dieta liberalilor n'a făcut legea tramvaielor destul de dreaptă, s'a pus și a stricat legea aceea, înlocuindu-o cu alta, care scurta drepturile acționarilor dela întreprinderea cu tramvaiele, oprind și lucrările începute, și da drepturi noue comunei București.

Acționarii întreprinderii, cari pe temeiul legii vechi, au început lucrările și au băgat o parte mare din bani în lucrări, — au dus lucrul naintea tribunalului, așadar a judecătorilor țării.

Oamenii partidului dela putere ziceau: Tribunalul nu poate judeca, decât pe temeiul legilor în ființă. Azi pentru tramvaie e lege nouă, numai pe temeiul acesteia poate fi pusă judecata. Altfel tribunalul s'ar pune peste puterea dietei și a legilor aduse de ea! Și

mai ales toată lumea zicea: Nu să poate ca judecătorii țării să judece contra voinței guvernului. Că așa-i peste tot locul, de voința guvernului țin samă aproape în toate, judecătorile.

Și n'a fost așa. Tribunalul din București nu s'a uitat nici în sus nici în jos, nici după cei dela putere nici după cei căzuți dela putere, ci s'a uitat numai după dreptatea ce i-să cere lui, ca scaun de judecată, să o facă. Și — a dat drept acționarilor tramvaielor, cari au început lucrările avînd razim pe legea ce să adusesse de dietă în ajutorul lor. Și a zis tribunalul: Cel ce a schimbat legea și prin ea aduce pagube întreprinzătorilor, e răspunzător de urmări.

Apărătorii guvernului au recurat judecata tribunalului, la Curtea de Cassație (Curia, instanța cea mai înaltă de judecată în Țară). Și să credea că Curia va schimba starea lucrului. Dar și Curia română a fost de o părere cu tribunalul.

Acum lucrul stă așa: Tribunalele țării au dat cîștig de drept în un proces unor pîrși ce stau pe temeiul unei legi de mai înainte, care a fost schimbată prin o altă lege mai nouă, așa că prin asta judecătorile au dat o lovitură legii celei nouă și au adus în o neplăcută strîmtoare guvernul sub care s'a adus legea asta.

Din pricina asta ci-că guvernul Carp are să se retragă, lăsînd loc altuia, care să poată aduce iarăși congrăsuire și pace în pricina asta, care a aprins mult sufletele.

Că cine are drept aci, cei cari au adus legea cea nouă ori tribunalele care dau drept stării vechi, — noi nu judecăm, că nu să ține de noi, — scoatem numai la iveală ca lucru frumos, că în o țară cu adevărat liberă, ca România, judecătorile nu stau și ele în slujba stăpînirilor vremelnice (a guvernelor), ci își văd de facerea dreptății fără să se gîndească la aceea, că judecata lor va fi ori nu pe placul guvernului!

Pe cînd la noi în Ungaria, — vai de astfel de neatîrnare!

VIETI TICĂLOȘITE

Mare zvon și vîlvă face în jurul său isprava foarte cutezată a unei bande de mișei din Franța. Dacă lumea mare a ajuns de să plîmbă cu automobilul (trăsură grea, mînată cu motor de benzin, nu cu cai), de ce să nu să folosească și tîlharii tot de automobil? O bandă de mișei s'au dus cu automobilul la o casă pe care au volt s'o jăfuiască, și după jaf și omor, — s'au pus în mașina ce o lăsase la poartă și du-te copile! Abia peste-o săptămînă a putut da de urma lor poliția cea foarte isteată a Parisului.

Capul tîlharilor s'a fost retras în un sat mic din împrejurime și îmbrăcat ca țaran sărac, voia să plece cu trenul. Polițiștii seceți (ascunși) după ce-i descoperise cuibul, îl așteptau tocmai în gară, îmbrăcați și ei ca călători de rînd.

Cînd s'a băgat tîlharul în sala de așteptare, și ei îl cunoșteau după fotografia (chipul feții) lui pe care o aveau într'ajutor, de-odată s'au repezit ca 3 zăvozi asupra lui și l'au trîntit la pămînt și l'au legat fedeleș. S'au apucat apoi de ceretat și au aflat la el 2 revolvere pline, din cari putea slobozi 28 de focuri, de avea răgaz să pună mîna pe ele! Ci polițiștii chiar știind asta, nu i au dat vreme, ci dintr'una jos cu el la pămînt și leagă-l și apoi stai de vorbă cu el l'au luat revolverele și cuțitele ce avea și l'au dus la temniță.

Mine-zi el fu dus naintea judecătorului ca să-l asculte. Tăgăduia tot! Într'un tîrziu zise:

„Deslegați-mi mînile, că mă dor rău ferele, nu le mai pot suferi!”

Ca să-l îmblînzească, judele îi făcu pe voce, crezînd că doar îl înduplecă apoi cu buna să mărturisească adevărul.

Cum își simți mînile libere, căpitanul de tîlhari își viri mîna în sîn și repede băgă în gură ceva, ca o bomboană, zicînd:

„Pe mine viu nu mă veți mai chinul voi!”

Pandurii săriră asupra lui să-i desclește gura să-i scoată din ea veninul ce vedeau că a luat, — dar el să luptă grozav contra lor și strîngea dinții, că fu peste putință să-i scoată bomboana ucigătoare! Alergără repede după medicul tribunalului să vină să-i dea contravenin. Acela veni și cînd îl văzu, făcu semn cu mîna, că — dați-i pace! nu-i nici o primejdie! Iar tîlharul schimba la fețe și să mira că nu-l omoară încă veninul luat!

„Ce ai luat?” — îl întrebă doctorul.

„Ciancal”, zise el, — adică cel mai grozav venin, care de-ai luat din el cît o boabă de grîu, te omoară într'o minută!

„Mișelul de apotecari!” — izbucni tîlharul, — m-a înșelat. Mi-a dat altceva!

Apotecarul anume, care nu are drept a da astfel de veninuri decât pe recept dela doctor, — văzînd că omul l-i cere, și-a bătut joc de el și i-a dat niște pilule de mînat foalele!

L'au luat pe hoț și l'au dus să-l pună în automobil, să-l ducă la temniță iară. Desnădăjdut că nu-și poate răpune viața, cînd a fost ca pe 10 pași dela automobil, s'a repezit cît a putut cu capul în roata de fer a automobilului, doar își creapă țeasta și își varsă creierii! Dar nici asta nu s'a putut. I s'a umflat capul cît ciubărul. I sa pus apă rece pe el și a fost dus iară la locul cel vrednicește, la temniță.

Iacă la ce duce o viață ticăloșită, crescută fără frică de Dumnezeu și cu lăcomie după averea altuia, la care nu are drept! Prin ce stări sufletești și izerbarele a trecut el până la săvîrșirea crimei și cum s'a pregătit de moarte cu pistoale și cu veninuri, de va fi descoperit!

Ferească Dumnezeu pe tot omul de gînduri de acest fel, — care iacă până unde te pot duce!

Trei monoloage.

foarte interesante și cu mult haz, a scos de sub tipar „Librăria Națională” S. Bornemisa dela Orăștie — pe cari le recomandă mai aces tinerețului, care vrea să joace teatru. Acestea sunt: „Musca”, „Nasul” și „Intia serioasă de dragoste”. Fiecare costă cîte 20 fl. și 2 fl. de una pentru porto. Cine le comandă toate trei, le capătă cu 50 fleri franco.

Domnia pumnului în Croația.

Săptămîna trecută a adus o întâmplare neașteptată: Cu ziua de Joi (Joia mare) în Croația a fost răsturnată cu totul starea de drept cea regulată, domnia legilor pusă în cui și toată puterea de stăpînire asupra țării, dată în mîna unui singur om: a Banului Ciuvai, omul guvernului unguresc:

Iaca de ce: Croația e un colț de țară, întinsă peste 5 comitate, între rîurile Sava și Drava în partea de jos (de Miazăzi) a Ungariei, locuită de Croați și Srbi. Unguri sunt prin ea abia de sămîntă.

Croația și-a cîștigat largi drepturi de cîrmuire de sine, își are și miniștri sei deosebiți, numai în unele privințe, e legată de Ungaria: în cele ale judecătoriei.

Incolo Croații sunt neatîrnători și își urmăresc prin politică mărirea neamului lor slav și ducerea lui la deplină neatîrnare.

Aceasta năzuință spre neatîrnare s'a arătat în timpul din urmă prin intruparea alor două partide politice: unul, care ține la stările de azi ale țării și la legătura cu Ungaria, deși au multe năcazuri cu politica maghiari cari să îmbulzesc și în țara lor în treburile școlilor, în judecătorie, la trenuri și altele, cerînd a duce prin acestea duh unguresc în Croația. Celălalt partid e, pe care ei, Ungurii, l'au făcut să se nască, tocmai cu înbulzala lor de a să amesteca tot mai mult în treburile Croaților: e partidul așzicînd războinic în contra Ungurilor și a Ungariei! Acest partid zice: Iaca Maestatea Sa Domnitorul nostru, alipi la Impărăție o nouă țară: Bosnia și Herțegovina, în care încă locuiesc mai ales Slavi, anume Srbi și Croați ca și noi, și e vorbă că această țară nouă să fie rînduită a să cîrmui de sine, ca al treilea membru al Impărăției (trilateralism). Noi Croații și Srbi din Croația și Slavonia, decînd suntem puși în legătură cu Ungaria, avem numai un val și un amar cu volnicia aștia de politici unguri: Noi să năzuim a îndupleca pe Maestatea Sa, ca la noua rînduire a țărilor, pe noi să ne alipească acolo unde ne e locul firesc: cătră noul stat, cel de un sînge și o fire cu noi, cătră Bosnia, avînd să formăm noi cu toții statul Bosniac Croat. Impărăția, care azi stă pe 2 stîlpi: Austria și Ungaria, va răzîma atunci pe 3 stîlpi: Austria, Ungaria și Bosnia-Croația! (O dășagă cu trei străiți, în locul celei cu numai două de azi).

Și gîndul acesta place așa de mult poporul creat, — înclt fiind înainte cu oltava luni alegeri de deputați pentru Sabor-ul (dieta) Croației, poporul a ales mai mulți deputați de ai partidului acestuia na-

ționalist croat, decît de ai partidului care ține la legătura cu Ungaria!

Luorul acesta atîta a supărat pe politici maghiari și pe omul de încredere al lor: pe Banul Croat (capul conducător al țării, ales de guvernul din Pesta și numit de Maestatea sa la cererea acestui guvern), — înclt nici n'au vrut să cheme la o singură ședință macar dieta Croată nou aleasă, oi până a nici nu să intrun, a și risipit'o, poruncind țării alte alegeri! Doar capătă deputați mai pe placul Banului și a guvernului din Pesta.

Acum după Paști îndată aveau să fie nouele alegeri. Dar Banul, spionul maghiar în fruntea țării, a simțit că de data asta vor ieși din alegeri încă poate și mai mulți deputați naționaliști croați, de cei ce nu să închină spre steaua Rudapestei, — și în năcazul că nu poate sugruma pornirea această a inimilor naționale din țară, — a cerut dela guvernul din Pesta, să ridice cu totul legile din Croația, și numindu-l pe el comisarăș regesc, să-i dea putere nemărginită de a stăpîni peste Croația, voința lui fiind singura „lege“! Va cîrmui el țara răzîmat pe baionete, până atunci, până cînd va îmbîlnzi pe naționaliștii Croați, ce cîntează a visa o neatîrnare prea mare a țării lor!

Și guvernul lui Khuen a mijlocit la Maestatea Sa de a numi pe Ciuvai de Comisar regesc cu putere națarmurită asupra Croației..

— Cum și-a văzut la mîna hîrtia regescă care-i da această putere, Ciuvai, agentul maghiar în fruntea țării, a dat de știre țării, că scoate din putere toate legile! Nu mai lasă să se facă alegeri de deputați, nu-i mai trebuie dietă, nu nimic: el e dietă, el e lege, el e tot!

Și ca cel dintîi pas mare în această cale a volniciei, a pus pumnul în gura foilor! Căci foile sunt mijloacele prin care să popoveduește mai cu izbîndă lupta națională, ele duc căldura și îndemnul dela suflet la suflet. Pe acestea trebuia el să le strîngă mai întîi de gît! Și le a strîns mai altfel ca în țara Muscalilor! Azi în toată Croația nu poate ieși nici o foaie, înainte de a și trimite paginile spre vedere „cenzorului“, comisarășului celui peste foi, care șterge tot ce nu-i place, și foaia poate ieși numai așa de domol scrisă, cum place volnicului stăpîn peste țară! Azi foile croate nu au drept să se plîngă de silnicia ce le strînge de gît, nici de călcarea drepturilor unei națiuni libere, nici de toată ticăloșia unei domnii „absolutistice“. Pot scrie despre orice fel de lucruri din lumea mare, numai despre durerea neamului lor nu!

Așa stări sunt azi în Croația; o astfel de volnică gîtuire a unui

popor, a putut să ceară Khuen dela Maestatea Sa. Această măsură descopere tot sufletul acestui ministru, față de drepturile popoarelor țării.

Chiar număroși bărbați politici maghiari, osîndesc cu cuvînte grele măsura luată contra poporului, croat! Vezi între altele părerea fostul ministru croat Găza Iosipovich, de care vorbim la alt loc.

Din țara dolarilor.

Organizațiile muncitorilor Slovaci.

În acest articol nu vom vorbi despre organizația (rînduirea, întovărășirea între sine a) muncitorilor Americani și Germani, care este foarte cu multe șuruburi, și aproape desăvîrșită. Ci vorbind despre organizațiile popoarelor duse dela noi, vom arăta pe cea a Slovacilor, care a ajuns departe, a ajuns a fi o putere însemnată în viața lor, și poate sta ca pildă mult grăitoare, că la ce poate ajunge un popor prin întovărășirea între sine a fiilor sei, chiar a celor mai săraci, a pâlmașilor, dacă sunt lăsați liberi a să întovărăși și statul nu le pune fel și fel de pedeci măestrite, cum în America de fapt nu li-să pune, ci-s lăsați în voia lor.

Organizațiile (întovărășirile) Slovacilor înfloresc și dau roade din belșug, înclt acuși n'ai crede, că aceștia sunt frați cu săracii și nenorociții Slovaci din Ungaria! Unii, poporul slovac de aici de acasă, sunt ca pomul pus în pămînt petros și rău și pe de-asupra zburăturit mereu de trecătorii care li rup florile cînd să ivesc, li bat cu bita roada înainte de a se coace, — iar frații lor din America, sunt ca același pom ajuns în pămînt bun și îngrijit cuminte de grădinari.

Adevărat și aceea, că dacă Slovacii din America au ajuns cu organizațiile lor la înflorirea pe care o voi arăta, apoi ei sunt cu mult mai mulți, cu mult mai vechi în America, decît de pildă Românii, și sunt conduși cu multă inimă de cei dintîi fruntași ai lor de acolo.

Numărul Slovacilor din Statele-Unite se apropie de un milion. Au mulți bărbați conducători, în etate de 40 de ani, cari sunt n'scuți acolo în America și o mulțime de oameni statorîți pe veci acolo, — duși la America de mai bine ca 30 de ani.

Au peste 100 de parochii și preoți, și vre-o 30 de gazete, (5 ziare de zi) apoi advocați, medici, mari proprietari, meseriași, — cari toți sunt membri și conducători la societățile Slovace.

Organizația lor este făcută cam în felul următor:

În fiecare oraș unde sunt Slovaci, au înființat Societăți de ajutor, cu scop național, cultural și economic.

Societatea își are presidiul, comitetul local, dar conducerea face din centru, dela „Unlunea-Societăților“.

Fiecare membru plătește 1 dolar (5 cor.) pe lună. — În schimb, cestei taxe, dacă membrul are este bolnav de nu poate să lucreze, primește dela Societate ajutor dolari la săptămîna. Dacă boala se poate vindeca grabnic, primește bani de călătorie, să se întoarcă la casă și 500 dolari (2500 cor.) ajutoare. Dacă se schilăvește pe veci, mește bani de călătorie și 2000 dolari (zece mii cor.) iar dacă moare, urmașii mortului pimesc suma asigurare de 2 mii dolari și cheltuielile de îngropare.

Astfel toți membri acestor societăți sunt ajuturați la primele boală și asigurați la primele moarte. Cu toate aceste venituri societăților, fiind ele bine și civilizernisite, dau puțința ca societatea să facă lucruri folositoare pentru cei vii și sănătoși. Astfel, dem că lângă fiecare societate, aproape în fiecare oraș unde sunt Slovaci, se află un local frumos pentru adunări, unde se țin conferințe, unde vin aproape toate gazetele Slovace, și din America și de la mare, — apoi unde au bibliotecă mare, cu cărți folositoare, ca fiecare membru să ajungă ușor la cărțile de minte luminătoare și de suflet cultivătoare.

Și totuși mai rămîne venit în belșugat, din care, la hotărîrea comitetului Central, pricepător a trebuit bunițele neamului seu, la arătarea privilegiu trimite ajutoare însemnate de bani acasă, frații lor cari luptă în Ungaria pentru drepturile neamului!

Astfel ei trimite ajutoare mar gazetelor cari au parte de multe procese de presă, din parte procurorilor, și ajutoare pe seamă celor ce sufăr în temniță pentru politică, pentru neamul lor și binele poporului.

Trimite ajutoare la biserici, la școlile Slovacești de acasă, știind prea bine că Biserica și școala este cetatea de apărare a neamului.

Ei nu le lasă în părăsire, bine dinpotrivă, cu cît mai mare ar prigonirea asupra acestora de partea unor miniștri Ungari scoalciți la suflet, ca Apponyi, — cîtît mai din belșug trimite ajutoare ușor cîștigat în America.

În anul 1909 de pildă, societatea Slovacilor din America a trimis la frații lor din Ungaria, ajutoare de acestea în sumă de peste 150 de mii de dolari, adică peste 750 de mii de coroane!

Cu toate jertfele acestea, averea societăților Slovacești din America, ajunge la suma de 2 milioane dolari, adică 10 milioane coroane.

Judecînd numărul Slovacilor din America, — un număr de aproape un milion, și numărul membrilor de la felurile societății, care se urcă la 200 de mii, vedem că dintre Slovaci tot al 5-lea om e membru la societatea Slovacească.

Au și Românii Societățile lor de ajutor, dar abia din 150 de Români e unul membru. Cînd și Românii vor fi toți membri, și Societățile românești vor putea arăta alt spor.

Tot astfel de stări vom afla dacă vom număra abonații gazetelor Slovacăști.

Binefacerile acestor alduite societăți, se arată însă și pe altă cale, fiind societățile legate de biserică.

Membrii societăților sunt înscrși și la parohii. Bisericile și școlile lor sunt frumoase și vrednice de laudă. Aș biserici de cari nici acasă nu se prea văd și școlile cu cîte 4 învățători!

Ei cinstesc pe preoții lor, dacă acela sunt naționaliști, adevărat în neamul lor. La adunări, la petreceri, preoțimea Slovacilor o vezi în frunte, oamenii îi primesc pe preoți cu respect și le ascultă cuvîntul, trăind bine împreună, precum și cu ceilalți cărturari învățați ai lor.

Multe bune și frumoase ar fi să se scrie despre frații Slovaci din America. Avînd însă și altele de spus, încheem acest articol numai cu o pildă despre puterea lor:

Cînd a venit groful Apponyi la America să facă paradă de vorbe goale, de hulă pentru naționalitățile din Ungaria și de laudă pentru Maghiari, în fața Americînilor, — numai filiala din Cleveland a Societăților Slovace a jertfit 10 mii coroane (că avea de unde) pentru a se ținea adunări de protestare împotriva grofului și a se tipări 20 de mii de cărți, pe englezește, în cari li se spunea Englezilor din Cleveland, că ce fel de pasere este groful Apponyi.

Primirea ce i-au făcut-o apoi grofului spre rușinea lui, a făcut onoare Slovacilor.

Sufletele noastre să se ridice, să se lumineze de pilda strălucitoare a Slovacilor, precum numai spre pildă am spus aceste lucruri despre Slovaci.

Ce e bun să învățăm și să urmăm și dela streini, — oricînd ar fi ei și ori unde ar trăi.

V. E. Moldovan.

Dela Societ. „Petru Maior”.

— 1862—1912 —

Implinindu să 50 ani, jumătate de veac, decînd tinerii universitari români dela Universitatea din Pesta, și-au format și ei o Societate deosebită a lor, care să țină pe samalor o casă anume pentru întruniri, cu foi și cărți cari să-i cultive pe ei ca Români, — conducerea Societății a hotărît să sărbeze acest dat însemnat din viața Societății, prin un jubileu de 50 ani, care să va ține la 20, 21 și 22 Aprilie n., sub patronajul Excelențelor Lor: Ioan Mețianu și Dr. Victor Mihályi de Apșa; al Ilustrităților Lor Ioan Papp, Dr. Dimitrie Radu, Dr. Vasile Hosszu, Dr. Miron Cristea

și al dlor Andrei Bărsanu, Ghena-die G. Bogoeviciu, Dr. Valer Bransce, Dr. Sterie Ciurcu, Parteniu Cosma, Vasile Damian, Dr. George Dobrin, Dr. Iosif Gall, Vas. Goldiș, Silvius de Herbay, Dr. V. Lucaciu, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Ludovic Méhes, Ioan Mezei, Dr. Teodor M'hall, Dr. Ioan Mihali, Dr. I. Mhu, Ant. Mocșoryi de Foen, Virgil Onițiu, Dr. Nic. Oncu, Dr. St. C. Pop, G. Pop de Băsești, Dr. G. Popoviciu, Dr. Mihai Popovici, Vasile de Stroescu, Dr. G. Szerb, Dr. Nic. Șerban, Gherasim Sirbu, Dr. Ioan Suciu, Dr. Gavril Tripon, En. Ungurean, Dr. Alex. Vajda-Voevod, Dr. Nic. Vercerdea și Dr. Aurel Vlad.

Programul sărbătorilor e:

Sămbătă (20 Aprilie n.), la orele 8 seara: Seara de cunoștință.

Duminică (21 Aprilie n.), la orele 9 a. m.: Serviciu divin și parastas pentru patronul Societății Petru Maior, Alexandru Mocșoryi de Foen, Alexandru Roman, Iosif Vulcan, Ioan cav. de Pușcariu, Emanuel Găzdu, Alma Dunca de S. hiau și pentru toți ceilalți membri binefăcători răposați ai Societății. Serviciu divin va fi celebrat de Ilustritățile Lor Episcopul Ioan I Papp și Dr. Miron E. Cristea. — La orele 11½ a. m.: Sedință festivă, cu conferința dlui Iosif Popoviciu, prof. univ. în Budapesta. — La orele 1½ p. m.: Banquet. — Seara la orele 8: Concert, cu binevoitorul concurs al dnei Valeria de Herbay n. Papp, al doarei Anicuța Voileanu, al dlor Ionel Crișan, Stefan Mărcuș și Ionel Rădulescu și al Corului Societății sub conducerea dlui Ion Fira. Imnul jubilar: »Un falnic glas«, de Andreiu Bărsanu, va fi condus de compozitorul dl Ionel Harșia.

Luni (22 Aprilie n.), la orele 10 sedința foștilor membri ai Societății sub prezidiul dlui Parteniu Cosma — Seara la orele 9: »Serată dansantă«, sub patronajul doamnelor: Elena Bărsanu, Maria Baiulescu Viorea Ciordas, Maria Cosma (Sibiu), Lucia Cosma, Maria Cosma (Simleu), Maria Dima, Elena Dobrin, Elena Goldiș, Valeria de Herbay, Ilca Hornoi, Elena Hossu-Longin, Aurelia Marghita, Ecaterina Mezei, Elena Méhas, Eleftera Mihali, Margareta Meșter, Elena de Mocșony. Tereza de M. csony, Ana Olariu, Vet. Onițiu, Aurel a Petran, Silvia Popu, Eugenia C. Pop, Elena Popoviciu (Brașov), Elena Popoviciu (Lugoj), Maria Șerban, Aloisia Slea, Eufemia Ștefanică, Elena de Vajda-Voevod, Anuța Vlad, Aurelia Vulcan.

Președintele seratei dansante: dl Dr. Gheorghe Bilașco.

În pauză să va juca »Călușorul și Bătutul«. Vătav Miron Crețu.

Seara de cunoștință, sedințele, banquetul, concertul și Serata dansantă să vor ținea în sala dela »Pester Lloyd« (Măria Valéria-utca 12., pe malul Dunării.)

Onorații oaspeți, cari vor să se informeze cu privire la încautărare, participarea la banquet, sau ori-ce altă chestie privitoare la festivitățile jubilarie, se vor adresa Societății (IX, Mátyás-utca 11 etajul II. 21), unde un comitet special, constituit sub președinția dlui Ioan Sturza, servesc cu toate informațiunile.

— Aceste sărbări vor fi foarte cercetate de lumea românească de pretutindeneal

NOUȚĂȚI

Un interesant Concert bisericesc arangează biserica evanghelică A. B. săsască din Orăștie în 14 Apr. n. c. În biserică, cîntînd oratoriul în 2 părți »Elias«, text din sf. Scriptură, compoziție de Mendelssohn. Ca soliști vor cînta: Dna Veturia Tritean (Sibiu) sopran; Berta v. Pap (Orăștie) alt; dnii Andreas Nicolaus din Mediaș, tenor, și Rud. Fernengel (Orăștie), bass. Apoi organe și cor cu orchestra militară. Inceputul la orele 2½ d. a.

Societatea de lectură »Andrei Șaguna« a elevilor din secția pedagogică a seminarului »Andreian« invită la *ședința publică* ce o arangează în Duminica Tomii (1 Aprilie v.) 1912, în sala festivă a Muzeului »Asociațiunii«, începînd la orele 5 d. a.

Președintele societății dl Dr. V. Stan, deschide sedința prin o cuvîntare. Tinerul George Clinciu, ped. a. IV. va dizerta despre »Factorii educației«. Nicolae Oltean, ped. a. IV. va citi o nuvelă: »Din clipa morții«. Vasile Voicu va declama »Cătră pace«, de P. Cerna. Iar corul societății va cînta mai multe melodii.

Fuga, ca din temniță...

Să știe că, după cele mai nouă rîndueli, să fac mari greutăți la darea de pasapoarte mai ales tinerilor ce n'au trecut de miliție, și celor cu îndatoriri militare. Dar pornirea oamenilor săraci de a părăsi această țară și a-și cânta și ei norocul pe plaiurile cele desorise ca în povești, ale Americii, e alt de tare, încît oamenii cei oprîți cu puterea de a ieși din țară, încercă, precum cetim în o foaie din Pesta, chipuri și potcozari de cele mai cîndate, de a scăpa peste hotare! Iacă ce cetim:

»În timpul de față gendarmeria dela hotarele țării, are în fiecare zi cite-o păjanie ciudată cu cete de oameni din popor, despre cari, după puțină cercetare, descoperă îndată că-s toți de acela, cari au voit să fugă cum or putea din țară!

Odată prînd gendarmii de graniță, o ceată de Țigani lăutari, cu obrazurile zmolite, cu pantaloni roșii și rupți, înzestrați cu cite toate, dar cari numai cînta din lăută, nu știu!

»Altădată opresc în drum o ceată de credincioși ce merg în procesiune să să închine la cutare mănăstire de peste hotar, la zi de praznic. Au în fruntea lor crucea cu Hristos răstîgnit, și prapor și preot, care conduce cîntările. Gendarmii să uită mai bine la »popa« și cunosc îndată că e — un agent de emigrare (de plecare din țară), care în chipul acesta voia să scape din țară un număr de cetățeni nemulțumiți cu soarta!.

A treia oară un pădurar cu pușca pe spate, călăuzește tăietori de lemne, că au de tăiat prin pădure până peste graniță... Și asta e o înșălăciune numai. Pădurarul e agentul de emigrare. Tăietorii de lemne-s deritorii de a pleca din țară (emigranții).

»S'a pornit adevărat o muncă de a strecura peste hotare în chip vicelan și nemernic, nu lucruri de mîni omenești, nici petri scumpe, ci vicleșii omenești de cele desculțe și desbrăcate...

»Ingrozîți și zdrobiți cu sufletul privim acest groaznic chip de carnaval. Nu e destul că tot felul de societăți de corăbii, pachetează și duc spre America cu mîile de năntea ochilor noștri pe acei consăngenii ai noștri, cari au drept a pleca, — acum ne fug pe furîș din casă și acela, cari nu pot ajunge cu bine la pasaport! Își schimbă haina, își ung fața, înșală, fac ce pot, numai să scape din Ungaria!..

»Cebruș de bani are nenorocitul emigrant, îl dă agentului, și el pornește cu traista goală, în lume departe, fericit că și-a putut duce zdrențele de aici. — A să duce de aici, cu ori-ce preț a să duce, ori-unde ori cît de departe, în năcaz, în sclăvie, a să îfri orbește după agent în cea mai străină străinătate, voește: căci nicăiri nu poate fi așa de rău ca acasă!

»Zdrobiți și neajutorați privim spre hotarul țării. Față cu hotărîrea morțîșă a emigrațiilor, să vede că-l zădărnice ori-ce lege, ori-ce silnicie de a-l ținea napoi!..

Da, zicem și noi. Așa e. Și în mare parte pricina e: politica proastă ce o fac meșterii cei mari dela Pesta, care în loc să bucure și să indulcească viața popoarelor, o amărăsc într'una, încît zău nu li mirare că se petrece ce să petreacă!.

Intunecimea de soare din 17 April a. c.

În 17 April n. 1912 vom avea o foarte rară și interesantă privileție cerească: *intunecime de soare*, pe care o putem vedea și noi cei din Ardeal, Ungaria și România. Pela Orăștie de pildă, să vor vedea întunecate 7 din 10 părți ale soarelui (trei pătrare ale globului lui, coperit de umbra întunecimei), — și anume între orele 1 și 3 după amiaz.

Intunecimile acestea sunt vederi cerești foarte interesante, despre cari, înse, pentru a le înțelege bine și a le putea gusta cu pricepere, — e bine se cetim ceva din cea scris cutare om pricepător.

Pentru ca și noi Românii să putem ceti și să ne putem câștiga niște cunoștințe despre aceste minuni cerești, — dl Gavril Todocă, priceputul nostru confrate dela Găoagiu, care își află mare plăcere a se adînci în știința astronomică (despre stele), a scris zilele astea o broșură (cărțică) numită: »Zări de Univers«, în care tilcuește pe larg cum să petrec întunecimile de soare (eclipsele solare), și stăruie deosebit asupra celei din 17 April pe care vom putea să o vedem și noi. E o cărțică de 24 pagini ce să poate căpăta pentru 30 fil., trimisă franco, dela »Librăria Națională« S. Borne-misa din Orăștie.

Recomandăm cetitorilor noștri mai umblați în citiri de știință, să-și cumpere degrab această cărțică și s'o cetească înainte de 17 April, tilcuind și poporului cele

afătoare în ea, ca să înțeleagă mai bine și frații noștri din popor cum „mîncă vîrocolacii soarele” în acea zi.

CONVOCARE

Onorații membrii ai Casinei române din Orăștie, în conglăsuire cu § 17 din statutele Societății, sunt prin aceasta rugați a participa la adunarea generală ordinară ce să va ținea: *Joi în 16 Maiu 1912 la 4 oare d. m.* în localul casinei.

OBIECTELE:

1. Raportul comitet. pe anul 1911
2. Cetirea rașunilor pro 1911
3. Satorirea bugetului pro 1912
4. Satorirea listei membrilor „1912
5. Alegerea funcționarilor
6. Eventual, alte propuneri

Orăștie la 5 Aprilie 1912.

Dr Dobo m. p. E. Lupea m. p.
președinte secretar

Mare nenorocire de tren a avut loc în Mercurea Paștilor la Iltau: un tren de persoane s'a ciocnit de unul de marfă, spărgîndu să mai multe vagoane a trenului de marfă. Mașina celui de persoane s'a suit peste cea a celui de marfă! Mai mulți călători au fost răniți, dar moarte nu s'a întîmplat.

Milă — orașelor. Guvernul împarte astan 4 milioane c. r. ajutor orașelor! (Trase de pe pielea satelor!) Ca să-și plătească mai bine slujbașii și pentru alte nevoi. Orașele capătă de aci porții așa de mari, după cum de mari sunt ele și după cum au știut cerșal de bine! Unele 80 și 100 mii, altele 40, 30, 20 mii etc. — Clujul bunăoară capătă 80.000, Sibiuul 27.000, Ocna (un pui de orașel) 13.000, Deva 16.000, Hașegul 14.000, Orăștia și Sebeșul sâsesc pe o formă, cite 17.000, etc.

Profesorul Cantani, cercetătorul genial al morbului de zahăr, pune: „Apa amară *Francisc, Iosif* nu-și arată efectul numai ca minătoare ușoară, ci-că îndreptează și funcția stomacului, așa că înlocuește apele de Karlsbad“

(208) 2-30

Moarte. Ioan Domșa, învățător pens. în Ighiu, a încetat din viață în 27 Martie n., în etate de 60 ani. Dumnezeu să-l odihnească.

Septimiu Sever Secula fost referent școlar și profesor seminarial în Arad, pe urmă preotul ort. român al Odvoșului, a încetat din viață după lungi și grele suferințe, în 8 April n., în etate de 42 ani. Inmormîntarea s'a făcut azi Joi, în 11 April la 11 ore a. m., în cimiterul din Deva.

Elisa Balint de Dragavilma născ. Molnár, după un morbo lung și grele suferințe a răposat Marți, în 9 Aprilie n. în Orăștie, în al 23 lea an al etății și al 3 lea a fericitei sale căsătorii, lăsîndu-și în jale soțul Basiliu Balinth și o fiică mititică.

Fie-le țărîna ușoară.

Ninsoare neașteptat de mare ne-a adus dimineața zilei de azi, Joi în 11 April. De o mai lăsa macar 12 zile, să o facă în 13 April, cînd să potrivea mai bine. A nins mai mult ca 2 ore într-una, prinzîndu-se pe case și pe jos strat de 2-3 degete de gros. Cătră amiază

Incepe a să tope. De nu va da căldură și dacă la noapte va fi senin, va îngheța făcînd mari stricăciuni în pomi și în viile date.

Balon german, oprit la Riu-Alb (Îngă Hașeg). A doua zi de Paști un balon militar german trecînd în zbor peste Ungaria, ajunsese în 24 ore dela Berlin până în comitatul Hunedoarei, de-asupra Hașegului. Aci apucat de niște vînturi turbate, a trebuit să se dea jos la Riu-Alb și mai mult nici nu s'a urcat, — ci ofițerii nemți și-au pachetat balonul, l'au pus pe tren și s'au întors așa spre patria lor

Petreceri.

Tinerimea rom. din Geoagiu invită la Concertul împreunat cu teatru ce-l va arangia Duminecă, în 1/14 Aprilie 1912, în școala română din Geoagiu. Venitul curat e destinat școalei române din Geoagiu.

Concert împreunat cu Producțiune teatrală va da Reuniunea română de cîntări și teatru din Mercurea, în ziua de Dumineca Tomii, în sala dela hotelul „Trei Arabi” în Mercurea.

Corul bis. din Băsești invită la producțiunea teatrală-muzicală urmată de joc, care să va arangia în sala școalei gr. cat. rom. din loc, în 14 April n., în favorul corului bisericesc.

Petrecere cu joc se va arangia la Dumineca Tomii, în sala hotelului comunal din Șeica-mare.

(Știrea despre petrecerile de mai jos ne-au venit după trimiterea numărului de Paști).

Tinerimea română din Măeruş a dat o producțiune muzicală-teatrală, împreunată cu joc, a 3-a zi de Paști, în sala cea mare a hotelului comunal din loc.

Juimeea din Viștea-de-jos a arangeat o producțiune teatrală împreunată cu joc, în favorul zidirei unui local de teatru, a treia zi de sf Paști, în localul „Ospătăriei Șandru“.

Tinerimea adultă din Sighișoara a dat o producțiune corală-teatrală, urmată de joc, a doua zi de Paști, în pavilionul „Fazekas“.

Tinerimea rom. din Ibănești (Îngă Răghin) a arangeat și ea o producție de Paști, la care a poftit lumea cu invitări tipărite la Sasul Burghardt din Răghin. Mulțam de invitare!

Viață de oraș mare... De cîrînd directorul unei bănci din Pesta, și-a tras un glonț în cap acolo în odaia lui de Director, și s'a omorît, pentrucă își perduse toată averea în jocul de cărți zis „baccarat“, azi tare la „modie” prin orașe, ba să înglodase și în datorii, că nu mai avea nădejde a le plăti pe cale cinstită, nici de ar trăi trei vieți.

Din cercetările asupra întîmplării au ieșit la iveală multe lucruri interesante, cari varsă lumină asupra păcătoasei vieți în care poți aluneca trăind în un oraș mare și cu moravuri stricate de Jidovimea cea multă și de nemeșii cei scăpătați, cum e Budapesta.

Intre altele a ieșit la iveală, că din vorbă avea venite de 50.000 cor. pe an, și tot nu l'a mulțumit câștigul cinstit, ci rîvnea după cel din cărți, care-l duse în gura morții și l'ă lăsa nevasta cu copii cerșetorii

Iar despre Casina (lor de întînire a domnilor, pentru a celi foi, etc.) din Lipotvátos (partea cea mai jidovească a Budapestei) a ieșit la iveală, că era (și e) cea mai groaznică speluncă de oărțăși. Atîta joc de cărți să face acolo și pe sume așa mari, încît Casina aceasta adună pe an numai bani de cărți dela jucători patru sute de mii de coroane pe an!. Din care 20.000 le dă numai singurul joc de baccarat, — în care să pun sumele cele mai mari și așa și bani de cărți să pun de-o parte mai mulți.

U! Ce ciuburi de păcătoșenie!

POȘTA REDACȚIEI.

Nicolae Păian, Lugoj. Ai trimis pentru 3 ex. „Eroii Noștri” numai 90 fileri, iar bani de porte n'ai trimis. Așa și-am trimis numai 2 ex. „Eroii N.” și așteptăm trimiterea taxei de porto, 15 fileri, cînd vei primi și exemplarul al 3-lea.

Toderic Ștefan, în Magy. În a cui „Libertate” să-ți punem „Foia Interesantă” că numai așa singură nu țî-o putem trimite!

Ilie P. în R. Nu din viina noastră, ci fiindcă dl V. C. O. fiind foarte ocupat cu alte treburi, tot economic și tot de bine obștesc, — n'a avut răgaz a-și mai scoate și foaia asta. Pentru lămuriiri mai de aproape, adresează-te d-sale de-a dreptul.

Gl Fen. O astfel de carte nu să află. Atîtea legi cu atîta paragrafi sint, că nici în zece cărți nu-i poți cuprinde pe toți la oală.

Di P. Cov. în Bor. ș. Prin primăria opidană, care le înaintează mai departe la pretor și de aci la cominat, apoi la ministru.

Mulțumită.

Credincioșii noștri aflători în Cleveland Herman Ave N. America la Apelul trimis de Parochia Ș. bot și la stăruința lui Simeon Mihut au binevoit a contribui și trimite 150 cor. în folosul nou edifi. incului turn al biserei; pentru cari contribuiri comitetul parochial le exprimă cea mai călduroasă mulțumită.

La aceasta sumă a contribuit următorii:

- Simeon Mihut și soția 2 dol. Nicolae Bonța 2 dol. Sebastian Frincu 1 dol. Toma Lapu 1 dol. Ioan Bacila 1 dol. Nicodim Rașu 2 dol. Vasile Sîmedru 50 cenți Șibot. George Romosan 1 dol. Ioan Teban 50 cen. Ioan Sîmedru 50 cen. Nicolae Mihu 1 dol. Simeon Mihu 50 cen. Ioan Baciu 50 cen. Ioan Fleșer 50 cen. Vasile Baciu 1 dol. Ioan Baciu 50 cenți Vinerea. Ioan Iancu 1 dol. Nicolae Muntean 1 dol. Ioan Vulc 1 dol. Zevastian Istratate 1 dol. Traian Văidian 1 dol. Nicolae Lupădat 50 cenți. Balomir. Nicolae Luca 25 cen. Vasile Iovu 25 cenți Antonie Iovu 25 cen. Iacob Iovu 25 cen. Ioan Iovu 25 cenți Acilin. Vasilie Evi 50 cen. Petru Evi 50 cen. Ciora. George Voina 50 cen. Ioan Grozav 50 cen. Cujir. Maria Berta 50 cen. Cristian. Ioan Muntean 50 cen. Bănat. G. Manuel 1 dol. Macedonia. A. Motoc 25 cen. Luciori. I. Martin 25 cen. Cleveland. G. Petru 25 cen. Zăvoi. V. Gerasim 25 cen. Ceteș. Ana M. Băză 1 dol. Șebște. Nicolae Solomon 25 cen. Ampoin. Ioan M. cleș 25 cen. Oprea Cărțișoa. Danil A. Radu 50 cen. Nicolae Opincar 1 dol. Vartolomie Moga 25 cen. Sisebas. G. Gogor Pascu 25 cen. Boz. Iosif Vulc 25 cen. Daia. Ioan N. Vlad 2 dol. Petru Czok 25 cen. Ioan Saan 15 cen. Simeon Vulc 1 dol. Petrifalău. Ioan Luca 20 cen. Ioan Radu 1 dol. Ilie Muntean 75 cenți Acilin.

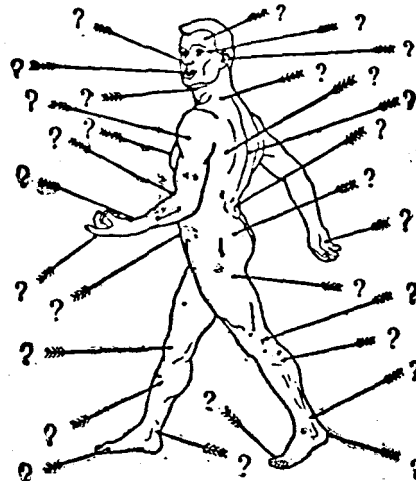
Șibot 9 Aprilie 1912 n.

(547) 1-1

Simeon Secerca preot.

Te sagatează?

(340) (Al dureri?) 14-26

I. Fluidul Elza a lui Feller.

„După experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile repede și sigur, vindecă: reumă (spurc), slăbicie de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și git și morburii din curent ori răceală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgirciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeală, rigăeli, haemo-roides și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar. Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Pepiniera-Mill

din Nagyösz e în Europa de mijloc cea mai mare școală de vițe!

Are totdeauna gata de vînzare mai multe milioane! — Cereți catalog, care vi-să trimite gratis,

Nro 514-1911

s. f. c. sc. d.

Publicare pentru esarendare de domeniu și moară.

În cancelaria subscrisei comisiuni, administratoare în Naszód la 10 Iulie 1912 după amezii la 4 oare, se va ține licitațiune cu oferte scrise și închise, pentru esarendarea pe 12 ani (1913-1925) a următoarei realități din Csicsokeresztur (comitatul Solnok-Doboka) proprietatea fondului central de știpendie din districtul Năsăudului și anume:

1. Realitățile cuprinse în cartea funduară a comunei Csicsokeresztur Nr. 124 A. x. nr. ordinar 1-3, 6-14, 17-19, 21-51 și anume:

- a) loc de casa intravilan, curte și grădina de 9 jugere 1547 orgi pătrate,
- b) pămînt arător de 140 jugere 875 orgi pătrate cu samănătură de toamnă de 100 mierțe mari de grlu din anul 1912.
- c) loc de cosit de 55 jugere 971 orgi pătrate.
- d) locul de vie de 4 jugere a cărei cultivare s'a sistat.

e) pășune de 187 jugere 1383 orgi pătrate.

f) pământ nefructiver de 35 jugere 1523 orgi pătrate: case de locuit cu edificii economice.

g) 15 curialiști cuprinși în cărțile funduării din Csicsok-resztur Nr. 2, 14, 19, 39, 55, 66, 67, 68, 75, 85, 106, 129, 137, 138 și 139 dintre cari 14 sunt datori a presta, cu alimentațiunea proprie, pe an fiecare cite 90 de zile cu trăsura; tot asemenea 10 locuitori din Csicsokeresztur, cari stau cu fondul în legătură de contract și prestează 5 cite 90 de zile de lucru cu palma alții mai puțin și îndeplinesc alte lucrări.

h) dreptul de vnat și pescuit.

Prețul de strigare ca arindă anuală e satorit cu 10.000 coroane.

2. Moara de făină cu 5 petri dimpreună cu realitățile ținătoare de dînsa luate în cartea funduării pro 124 sub Nr. 185, 186, 187 și 188.

Prețul de strigare ca arendă anuală e satorit cu 2000 coroane.

La ofertele scripturistice închise sunt de a se alătura ca vadiu în bani gata 10% dela prețul de strigare.

Oferentul are se declare în ofertă cunoaște condițiunile de licitațiune și de contract și se supune aceloră.

Condițiunile de licitațiune și de contract se pot vedea în cancelaria fondurilor în oarele oficiale.

Dela comisiunea administratoare de fondurile centrale școlastic și de stipendie din districtul Năsăudului. (543) 1-3.

Naszó! la 4 April 1912.

Prezident: Dr. D. Ciuta m. p. Secretar: Dr. N. Simon m. p.

Să caută un

Conducător de prăvălie

la Societatea de consum din Suciul-de-sus (Felső Szöcs). Salar începător 80 cor. (optzeci cor.) lunar, 1% din învîrtire, — care face aproape 40.000 cor., — cuartir și luminat. E de lipsă să fie căsătorit și să depue o cauție de cel puțin 2000 cor.

SOCIETATEA DE CONSUM
din Suciul-de-sus (Felsőszöcs).
(548) 1-3 (Szolnok Doboka m.).

Să află de vînzare

sau *exarîndare* o cîrciumă în Strada-lungă. — Doritorii să se adreseze proprietarului din Orăștie, Strada-lungă 17.

VOPSITOR DE STOFE

(boiangiu)

și atelier chemic de spălat în Cîmpeni.

Fac cunoscut onor. public, că mi-am deschis atelier de *spălătorie chemică și boiangiu* (vopsitor de stofe), și spăl albituri de tot felul, bărbătești și femeiești, haine de dame și de domni, mășarițe, perdele, și tot felul, — pe lingă

prețuri moderate!

Spălătorie chemică! — Tot eu fac planuri de case, școale și biserici, practice și ieftine! Rog a fi cercetat cu încredere!

Dumitru Muntean
măstru boiangiu (vopsitor) și atelier de spălătorie chemică!

Depot de bere DREHER Orăștie, Drumul-țării 72.

TELEFON 13.

Recomandă onor. public renumitele beri »DREHER« în butoaie și sticle. Zilnic bere proaspătă!

539 2-3

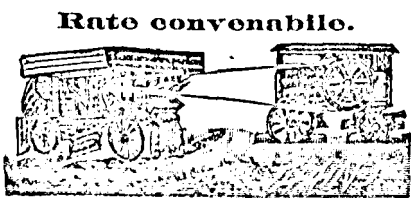
Tolnai Miksa & Comp.
Orăștie, Drumul-țării 72.

ORĂȘTIE CAROL RECK ORĂȘTIE Szászváros

Mare magazin de motoare.

Model 1912, cu cea mai nouă perfecție ce nici nu există încă la nici o altă fabricațiune. Singure mașinile mele sunt provăzute cu noile perfecțiuni și ultima creațiune tehnică, ia dovezi asupra căror sosesc zilnic nenumărate scrisori de mulțumiri.

Mașini pentru sămănat.
Mașini pentru secerat.
Mașini pentru cosit fin.
Mașini pentru greblat fin.
etc.

Prețuri ieftine.

Mașini de îmblătit.
Mașini de cusut.
Mașini de spălat.
Mașini de tors.
etc.

Propria mea fabricațiune de mașini pentru sămănat și săpat cu-cyruz, buc. 28 coroane. Propria mea fabricațiune de fintini, ne-mai pomenit de practice pentru tras apă, un copil de șapte ani scoate la minut 70-100 de litre apă, cu cea mai mare ușurință, nu îngheață, nu să strică, ieftină și ocupă loc puțin. Prețul până la 6 metri adîncime 90 coroane.

(532) 1-3

Caut

un candidat de avocat.

Caut și un scriitor, care să fie apt și în afacerile cărții fundare, ori o damă, care știe și ortografia maghiară și care să fie aplicată să scrie și cu mașina, și să îngrijască archiva. (546) 1-3

Posturile să pot ocupa imediat.

Dr. Stefan Rozvan, adv.
Illa murășană (Maros-Ilye).

25-52 (165)

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; impletituri de sîrmă: hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (540) tînicsea neagră și țineuită. 2-20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Frumoasă ocazie de a cumpăra

o moșie frumoasă!

În o comună din comitatul Hunedoarei, aproape de Murăș și aproape de două orașe, — din cauze familiare, e de vînzare din mîna liberă o moșie stînd din:

96 jugere arător
13 jugere finaț

intravilan 2½ jugăre.

cu case frumoase, edificii economice, apoi: drept de pășune după 1/7 a fostilor iobagi (cam pentru 80 vite), și pădure cît e de lipsă pentru această proprietate.

Să vinde într-una sau și parcellată între 2-3 proprietari.

Fiind aproape de Murăș, pe 6-8 jugăre să cultivă: z: curechiu, care aduce venit frumos, și e cumpărat cu vagonul dela stația cea mai apropiată. Să poate însă cultiva și 25-30 jugăre, locul fiind prin-cios acestei culturi. (523) 3-3

Adresa o dă Administrația foii.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lingă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil.,

Roșu 92 fileri.

Vinuri din anul 1910:

Rizling 58 fil., Rizling și Ruge amestecat 54 fil., Siller 56 fil. Carbenet 100 fileri.

Vin nou din 1911: 50-52 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 160 Rachie de comină, specialit. „ 2- Rachie de drojii 2 cor. 20 fileri. Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să expădează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 7-25

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atît pentru struguri de masă (admirabil articlu de vînzare!), cît și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc. să găsească de vînzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMANESC**

din BOBÁLNA

lingă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobálna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite Catalogul cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

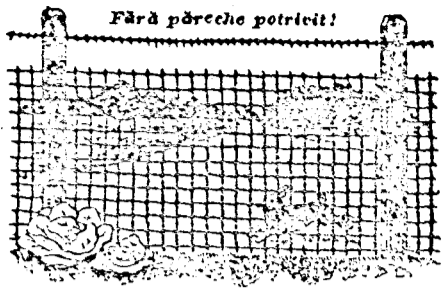
„DOMENIUL DIN BOBALNA”
a dlui Dr. A. Vlad: Băbolna, p. Szászváros.

NB. Pentru viertii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de vițe, fiind vițele din pepinierile dela Bobálna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, frește, le e cu atît mai ușor.

(357) 18-26

Garduri, tare ieftine!

Producție Indigenă!

(518) Ușor de montat! 5-20
Numărate scrisor de mulțumită adevărate că

Țesutura de drot „HUNGARIA“

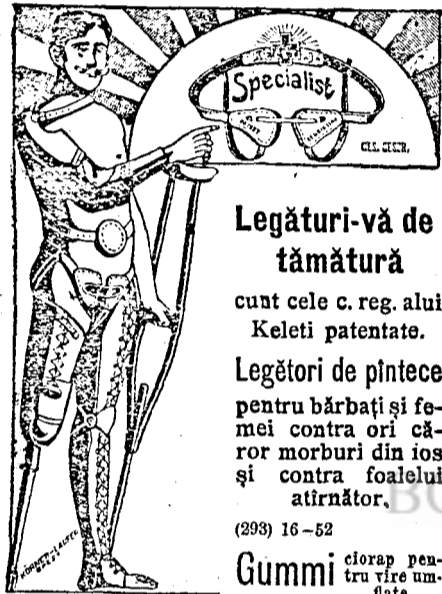
e neîntrecută, distinsă!
Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 ileri și mai mult
Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de sunii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.
— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Legături-vă de tătămătură

cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.

Legători de pintece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalelui atirător.

(293) 16-52

Gummi ciorap pentru vire umflato.

Picioare și mini măestrite pe sama putai (tăiași).

Indreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.

Corsete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cel crescuți strimb, precum și ori-ce articli de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică.

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și indreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vidi

— Trimit catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-76.

Călcăie de gummi cele mai bune sunt

(125) 65-6

Birou de informații!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de inform. și Agentură românească.

Orice informații relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte forări, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui rezolvind toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară. (513) 5-5

L. Olariu, Budapesta, Lajos-ut. 141 III/19.

Cetiți și vă mirați.

Ocazie de felul acesta numai ai în viața!
600 de obiecte numai cu 4-50 K.

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătăasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrâni deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într-o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru **4 cor. 50 fl.** Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

Wiener Central-Versandhaus

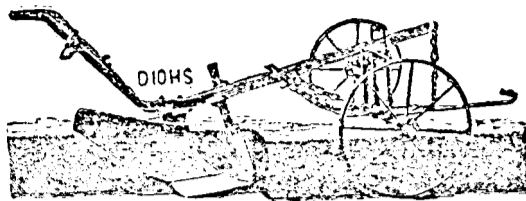
P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimit

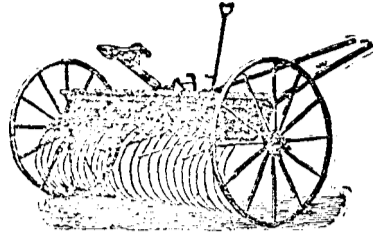
(544) 1-1

Mașinile vestitelor firme:

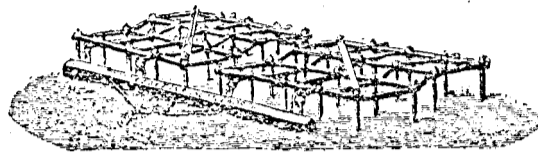
Glaxton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

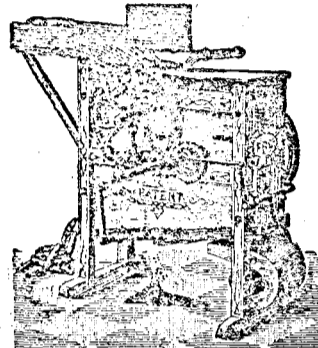
1. Plugul de fer „Sack“, renumit!

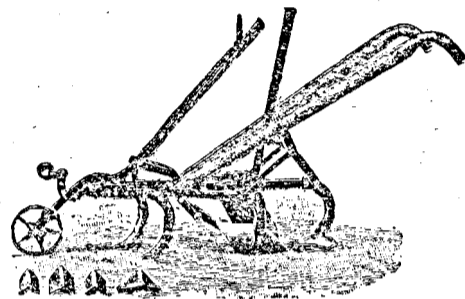
4. Greblă de fin „Hollingsworth“, spornică la lucru și ușor de mână.

2. Grapă de fer diagonală și pentru mușchiu (pentru curățirea țelnilor de mușchi).

5. Mașină de sfărmat cucuruz! Să află cu vinturătoare și fără vinturătoare.

3. Mașină de săpat „Planet Iunilor“ foarte practică și cu bun nume!

II. (550) 2-20

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!

Viță altoită în verde cu rădăcină de vînzare.

Va atragem atențiunea, fraților Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constatată de cei mai învățați vieri că sunt mai trainice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care să lucră sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este 1000 bucăți clasă I a 170 cor.; viță altoită în verde, cl. II. cu rădăcină, 1000 buc. cu 80 cor.; viță altoită în verde, fără rădăcină, 1000 buc. cu 70 cor.

— La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis. Cei ce fac comande mai mari, capătă rabat însemnat.

Teodor Pârveu și soții

proprietari de viță de viie altoită în verde și în uscat.

Terneva, Nr. 10 (com. Arad).

13-14 (400)

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

„MUGURUL“

INSOȚIRE ECONOMICĂ, ELISABETOPOL-ERZSEBETVÁROS (Kiskükölkő m.)

Altoi de viie!

Calitate distinsă, — pe lângă cele mai moderate prețuri. **Soiuri de vin și de masă.** — Viță americană cu și fără rădăcină. — Ochiuri de altoit. Viță europeană cu rădăcină, — să află de vînzare la însoțirea economică

„MUGURUL“ — Elisabetopol-Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste — **trei (3) milioane.** Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit, cele mai ușoare condiții de plată. La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români, replantați viile numai cu altoi dela firmă română!

Români! Trimiteti băteii la cursul practice de altoi!

397 10-22